

STANOWISKO

Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych

z dnia 13 lutego 2020 r.

Postuluje się dokonanie gruntownej reformy systemu dostępu do nieodpłatnej pomocy prawnej, pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postępowaniach sądowych oraz zasad zwalniania z kosztów sądowych w oparciu na następujące założenia.

1. Ujednolicenie zasad przyznawania świadczeń w zakresie dostępu do nieodpłatnej pomocy prawnej oraz pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postępowaniach sądowych oraz zwalniania z kosztów sądowych zwłaszcza przez:

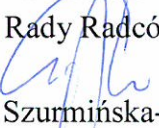
- a) stworzenie jednolitych kryteriów oceny zamożności, na podstawie których obywatele będą mogli samodzielnie ocenić czy i jakie uprawnienia im przysługują;
- b) uzależnienie tych kryteriów nie tylko od poziomu zamożności obywateli, ale także od wysokości kosztów życia w danym regionie Polski;
- c) wprowadzenie zasad przyznawania pomocy prawnej na podstawie jednej decyzji administracyjnej, uprawniającej obywateli do otrzymania jednocześnie lub wariantowo uprawnienia do nieodpłatnej przedsądowej pomocy prawnej, jak też do pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postępowaniach sądowych oraz zwolnienia z kosztów sądowych;
- d) przekazanie do kompetencji organów samorządu lokalnego wydawania decyzji administracyjnych w sprawie przyznania prawa do nieodpłatnej pomocy prawnej, przyznania prawa do pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postępowaniach sądowych oraz zwolnienia od kosztów sądowych przy założeniu, że obywatel z taką decyzją będzie mógł się udać czy to po bezpłatną poradę, czy ubiegać się o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu na podstawie list prowadzonych przez ORA i OIRP, czy też samodzielnie złożyć pozew (wniosek) zwolniony od opłaty sądowej.

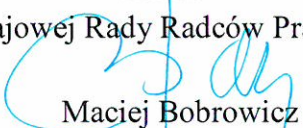
2: Zorganizowanie systemu dostępu do wsparcia prawnego z uwzględnieniem trzech form pomocy według następujących zasad:

- a) informacja prawna – powinna być dostępna dla każdego obywatela bez względu na kryterium zamożności;
- b) pomoc prawna na etapie przedsądowym – powinna być dostępna dla obywateli niezamożnych, z uwzględnieniem podziału na pomoc ogólną i specjalistyczną oraz kwalifikowaną pomoc prawną (tam gdzie niezbędna jest pomoc w przygotowaniu pozwu (wniosku), czy wsparcie obywatela w toczącym się postępowaniu administracyjnym);
- c) pomoc prawna na etapie sądowym – powinna być dostępna dla obywateli na podstawie oceny opartej na jednolitych kryteriach niezależnie od procedury i typu postępowania oraz powinna automatycznie wiązać się ze zwolnieniem z kosztów sądowych.

2. Reforma zasad finansowania systemu dostępu do nieodpłatnej pomocy prawnej, polegająca na:

- a) oddaniu do dyspozycji Rady Nieodpłatnej Pomocy Prawnej środków, jakie obecnie znajdują się w dyspozycji Funduszu Sprawiedliwości niezależnie od środków przewidzianych w budżecie Państwa na nieodpłatne poradnictwo prawne i pomoc prawną z urzędu celem kontraktowania pomocy specjalistycznej na etapie przedsądowym;
- b) zwolnieniu od podatku VAT dla usługodawców świadczących pomoc prawną *pro bono*, w systemie nieodpłatnej przedsądowej pomocy prawnej oraz pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postępowaniach sądowych.

Sekretarz
Krajowej Rady Radców Prawnych

Elwira Szurmińska-Kamińska

Prezes
Krajowej Rady Radców Prawnych

Maciej Bobrowicz